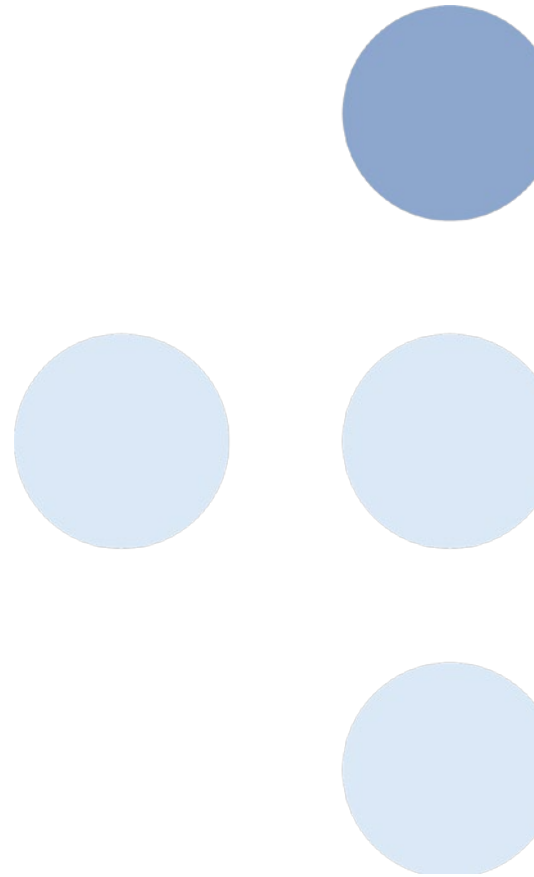

Regnskap 2018

- Styrets årsberetning
- Resultatregnskap og balanse
- Kontantstrømoppstilling
- Noter til årsregnskapet
- Revisjonsberetning

STYRETS BERETNING 2018 HELSE NORD RHF

1. Opplysninger om arten av virksomheten og hvor virksomheten drives

Helse Nord RHF ble stiftet 17. august 2001. Helse Nord RHF har ansvar for spesialisthelsetjenesten i Nordland, Troms, Finnmark og på Svalbard. Den tjenesteytende virksomheten og støttefunksjoner er organisert i seks helseforetak heleid av Helse Nord RHF. Helse Nord RHF har hovedkontor i Bodø. Foretaket er 100 % eid av staten ved Helse- og omsorgsdepartementet (HOD).

Nasjonale helsemyndigheter har det overordnede ansvaret for likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen og skal sørge for at det samiske perspektivet i helsepolitiske satsinger, nasjonale planer og strategier ivaretas. HOD har gitt Helse Nord RHF et særlig ansvar for å sørge for likeverdige spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen.

2. Redegjørelse for forutsetningen om fortsatt drift

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn, da det er styrets oppfatning at det er grunnlag for dette. Det vises i denne forbindelse til helseforetakslovens § 5.

3. Virksomheten i 2018 – styrets hovedstrategier og viktigste tiltak

Helse Nord's viktigste mål for utvikling av pasientens helsetjeneste i 2018 var:

1. Oppfylle nasjonale og regionale krav til kvalitet og sikkerhet i pasientbehandlingen
2. Sikre god pasient- og brukervedvirkning
3. Sikre gode arbeidsforhold samt tilstrekkelig og kvalifisert personell
4. Innfri de økonomiske mål i perioden

Regional utviklingsplan 2035 ble vedtatt 19. desember 2018. Samhandling, teknologi, kompetanse og økonomisk sunn drift blir sentrale områder for å møte framtidens behov for helsetjenester og skape et bærekraft helsetilbud. Utviklingsplanen konkretiseres i årlig oppdragsdokument og økonomisk langtidsplan.

Sametinget og Helse Nord RHF underskrev 7. mars 2018 en samarbeidsavtale som skal styrke samarbeidet om utviklingen av helsetjenesten til den samiske befolkning.

I tett samarbeid med Sametinget startet Helse Nord RHF i 2018 prosjektet «Videreutvikling av spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen». Prosjektet har som mål og utarbeide en strategisk og overordnet plan med tiltak som fremmer likeverdige spesialisthelsetjenester, som er tilrettelagt samiske pasienters språklige og kulturelle bakgrunn. Planen ferdigstilles januar 2020.

4. Resultater og aktiviteter 2018

Psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB)

Det har vært god vekst i poliklinisk aktivitet innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) i regionen i 2018. Det har i løpet av 2018 vært lagt ned betydelig innsats og ressurs for å forberede innføring av pakkeforløp. Fra 1. januar 2019 er de første seks pakkeforløpene i drift.

Nordlandssykehuset har i samarbeid med Bufetat region nord etablert en omsorgsinstitusjon hvor ungdommen samtidig skal ha tilbud om hjelp fra psykisk helsevern. Helsehjelpen skal ytes av Nordlandssykehuset som den del av tilbudet i den nye institusjonen.

Helse Nord har etablert et regionalt kompetansesenter for sikkerhet-, fengsels- og rettspsykiatri (KPS Nord) ved Psykisk helse- og rusklinikken, UNN Tromsø. KPS Nord har som oppgave å styrke forskning, fagutvikling og opplæring innen sikkerhet-, fengsels- og rettspsykiatri i relevante miljøer i Finnmark, Troms og Nordland. Samfunnsoppdraget er å bidra til et bedre tjenestetilbud for pasientene og brukerne innen sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatrien.

Utviklingsplan for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling i Helse Nord 2016–2025 vedtok å etablere regionale sikkerhetsplasser i regionen i løpet av 2019/20. Det ble i 2018 startet etablering av flere døgnplasser i sikkerhetspsykiatrien ved Psykisk helse- og rusklinikken, UNN. De nye døgnplassene vil være i drift fra våren 2019.

Helse Nord jobber i dag opp mot samiske pasienter i hele landet gjennom Samisk nasjonal kompetansetjeneste psykisk helsevern og rus (SANKS). SANKS har i tillegg nasjonale kompetansefunksjoner og bidrar til utvikling av helsetjenestene til den samiske befolkningen i hele landet.

Somatisk virksomhet

Også i somatisk virksomhet har det vært en vekst innen poliklinisk aktivitet og samlede sykehusopphold. Antall døgnopphold har vært om lag på samme nivå som 2018 på tross av innflytting i nytt sykehus i Kirkenes, i ny A-fløy i Tromsø og rokader i forbindelse med renovering i Bodø.

Ventetid og fristbrudd

Gjennomsnittlig ventetid for alle fagområder i Helse Nord har vært 58 dager i 2018, en reduksjon på 0,4 dager fra 2017. Innen psykisk helse har det vært en uønsket økning på 2 dager til 49 dager i 2018 for voksne, og for barn en økning på 1 dag til 52 dager. Ventetid innen TSB er redusert med 4 dager til 36 dager. Innen somatikk har ventetiden vært på om lag samme nivå (59 dager). Det er variasjoner i utviklingen i ventetiden per helseforetak. Foretaksgruppens arbeid med å redusere unødvendig venting og variasjon i kapasitetsutnyttelsen fortsetter.

Fristbrudd er redusert fra 2,4 % til 1,9 % i 2018.

Prehospital trombolyse

De siste to årene har vi stilt krav om at helseforetakene skal sørge for å gi opplæring, samt ha systemer for å re-sertifisere ambulanspersonell som skal gi prehospital trombolyse. Vi er tilfreds med at alle rapporterer at de nå har gode systemer på plass, og at pasienter som ikke har kontraindikasjoner får slik behandling.

Pakkeforløp for kreft

Pakkeforløpene for kreft har bidratt til å forbedre pasientforløpene og økt pasientsikkerheten. I 2018 opplever vi at vi innenfor noen kreftformer ikke når målene om andel pasienter som får gjennomført sitt pasientforløp innen anbefalt. Vi arbeider tett med helseforetakene for å snu denne utviklingen.

Kvalitetsutvikling

I 2018 ble det gjennomført regional klinisk fagrevisjon av kjemoterapi etter tykktarmskreft, og vi er i ferd med å ferdigstille klinisk fagrevisjon på skulderkirurgi. Erfaringene med metoden er så langt svært positive, og godt mottatt av fagmiljøene i regionen. Foretakene har bidratt med fagrevisorer til arbeidet.

Prosjektet legemiddelsamstemming er gjennomført, og har bidratt til felles regionale prosedyrer for samstemming av legemiddellister, noe som gir oss gode forutsetninger for å implementere kommende utviklingsprosjekter på legemiddelområdet.

Vi har utlyst såkornmidler til kvalitetsprosjekter i regionen. Sju prosjekter fikk tildelt midler for 2019. I 2018 har vi delt ut regional forbedringspris til to svært gode forbedringsprosjekter: UNN Tromsø (oppvåkningsseksjonen) for prosjektet «Overfylt urinblære – kvalitetsforbedringsprosjekt 2015-2017», Helgelandssykehuset (Sandnessjøen) for prosjektet «Kvalitetsutvikling i et akuttsykehus» og Nordlandssykehuset (kreftavdelingen) for prosjektet «Trygg cytostatika».

Helse Nord har i 2018, ledet den interregionale arbeidsgruppen for indikator- og metodeutvikling (AIM), hvor fokuset er reduksjon av uønsket variasjon. AIM har levert to rapporter i 2018. Helse Nord har startet arbeidet med å utvikle kontinuerlig monitorering av uønsket variasjon med utgangspunkt i funn fra SKDE's Helseatlas.

Helse Nord har vedtatt en handlingsplan for pasientsikkerhetsarbeidet i regionen (2019-2021). Handlingsplanen er det første styringsdokumentet utarbeidet av regional kompetansetjeneste for klinisk pasientsikkerhet, og beskriver tiltak kompetansetjenesten mener bør prioriteres på regionalt nivå. Med dette har Helse Nord planer for videreføring av pasientsikkerhetsarbeidet, også etter at det nasjonale Pasientsikkerhetsprogrammet har opphørt.

Forskning

Helse Nord har et mål om stadig å øke forskningsaktiviteten. Kostnadene til forskning er om lag på samme nivå som 2017 (338 mill. kroner). Antall publikasjoner (456 stk.) har gått noe ned fra 2017-nivået (479 stk.), men er høyere enn i 2016 (411 stk.).

Inneværende periode preges fortsatt av realisering av prioriterte mål og tiltak fra forsknings- og innovasjonsstrategien. I 2018 har det vært særlig i fokus å ta inn brukermedvirkning i forskning, samarbeid mellom forskningsmiljø i foretak og mellom foretak og universitet, samt en orientering mot eksterne forskningsfinansiører utenfor Helse Nord, som Forskningsrådet og EU. Det er potensial for å forbedre alle disse områdene, samt å bli sterkere generelt innen klinisk forskning og helsetjenesteforskning.

Det var helårseffekt av satsingen på innovasjon, og det ble tildelt midler til nye prosjekt i åpen utlysning, samt igangsatt et nytt strategisk prosjekt for å nyttiggjøre oss tidligere innovasjoner. Alle helseforetak har i 2018 forberedt seg på å innføre et mer systematisk innovasjonsarbeid fra 2019.

Private helsetjenester

Kjøp av private helsetjenester i foretaksgruppen utgjorde 729 mill. kroner i 2018. Dette er en økning fra 2017, hvor psykisk helsevern er økt med 21 mill. kroner og TSB med 2 mill. kroner.

Pasientreiser

Alle helseforetakene har implementert felles regionale rutiner og systemer for registrering og oppfølging av uønskede hendelser på pasientreiseområdet.

Nasjonalt system for kontroll av drosjeoppgjør (CTRL) ble implementert og tatt i bruk på tre av fire helseforetak i Helse Nord. Systemet vil bidra til å automatisere, forenkle, forhindre misbruk (ukorrekte oppgjør) samt forbedre oppfølgingen av drosjeoppgjør i regionen. Helse Nord utbetaler årlig ca. 300 millioner til drosjer/turvognnæringen for pasientreiser og evalueringene etter utrulling er positive.

Målsetningen for bruk av Mine pasientreiser var 55 % ved utgangen av 2018. Fasit var 64 % i snitt i regionen og alle foretakene innfridde kravet. Mine pasientreiser ble som 1 av 3 prosjekter nominert til årets digitaliseringspris.

Tiltak fra utredningen av Reiser med rekvisisjon er i full gang.

Helse Nord har som første helseregion stilt konkrete krav til nullutslipp fra kjøretøy som brukes til pasientreiser.

Utdanning

Utdanningen av leger i spesialisering (LIS-utdanningen) er under omlegging i Norge. Helseforetakene i Helse Nord har arbeidet godt med omleggingen og er i rute etter oppsatt framdriftsplan.

Brukermedvirkning

For å sikre god brukermedvirkning, er det etablert brukerutvalg både på regionalt nivå og i alle helseforetakene i Helse Nord.

Nordlandssykehuset, UNN og Finnmarkssykehuset har alle opprettet ungdomsråd som representerer ungdom i alderen 12–23 år. Helgelandssykehuset arbeider med slik etablering.

Regionalt brukerutvalg, brukerutvalgene og ungdomsrådene i helseforetakene gir verdifulle innspill til utviklingen av Helse Nord. I 2018 ble den første regionale samlingen for ungdomsråd arrangert i Bodø. Ungdomsrådene har etablert samarbeid med Regionalt brukerutvalg og de har blant annet gitt innspill til Helse Nord RHF vedrørende oppdragsdokument til helseforetakene for 2019.

Det er i 2018 utbetalt til sammen 4,2 mill. kroner til 92 brukerorganisasjoner og 4 stiftelser.

Informasjonssikkerhet

I 2018 er det gjennomført en omfattende revidering og oppdatering av regionalt styringssystem for informasjonssikkerhet utfra det risikobildet som Helse Nord står overfor. Revideringen omfatter også de endringer som følger etter ny personvernforordning og ny personopplysningslov. Dette skal nå implementeres i helseforetakene. Tilfredsstillende informasjonssikkerhet er en forutsetning for god pasientsikkerhet, og for å lykkes med digitaliseringsarbeidet i Helse Nord.

IKT

Prosjektet Digitale innbyggertjenester i Helse Nord er etablert for å levere på bestillingen fra Helse- og omsorgsdepartementet. Det planlegges at pasientene i løpet av 2019 vil se timer ved sykehusene på nett (på helsenorge.no) samt be om endringer av timene elektronisk. I tillegg forbedres allerede eksisterende innsyn i egen pasientjournal.

Pasientene i Helse Nord sjekker inn elektronisk ved ankomst til flere av avdelingene ved våre sykehus.

Samtidig er planlegging og kompetanseoppbygging startet for å dele pasientjournaler mellom helseregionene og internt i Nord-Norge med kommuner/fastleger/private. I tillegg er det gjennomført en betydelig infrastrukturmoderniseringen i regi av Helse Nord IKT og helseforetakene i Nord-Norge.

Pasientinformasjon

Nettsidene til sykehusene er en viktig informasjonskanal til pasienter. Felles nettløsning for spesialisthelsetjenesten er et nasjonalt samarbeid mellom de fire regionale helseforetakene. Hovedmålet med nettløsningen er å informere pasienter om hva som skjer før, under og etter behandling/utredning på sykehuset. Gjennom felles nettløsning er pasientinformasjonen på nett kraftig forbedret. Arbeidet med å publisere behandlingsbeskrivelser på nettsidene er i full gang og har stor oppmerksomhet i Helse Nord, men det går ikke så raskt som vi skulle ønsket.

Styrets egnevaluering

I tråd med veileder for styrearbeid i regionale helseforetak skal styret i årlig melding oppsummere deler av resultatene av styrets egnevaluering.

Styret i Helse Nord RHF har gjennomført styrets egnevaluering for 2018 i form av en elektronisk spørreundersøkelse. Rapporten fra undersøkelsen ble gjennomgått i forkant av styremøte 21. november 2018. Rapporten og oppsummeringen fra evalueringen er oversendt Helse- og omsorgsdepartementet.

5. Redegjørelse for årsregnskapet

Etter styrets oppfatning gir årsregnskapet en rettvise oversikt over utviklingen og resultatet av helseforetakets virksomhet og stilling.

Foretaksgruppen en egenkapital 10,75 på mrd. kroner per 31.12.18.

Helseforetakene har følgende egenkapitalandel:

Egenkapitalandel	2018	2017
Finnmarkssykehuset	28 %	33 %
Universitetssykehuset Nord-Norge	61 %	62 %
Nordlandssykehuset	28 %	30 %
Helgelandssykehuset	70 %	68 %
Sykehusapotek Nord	48 %	35 %
Helse Nord IKT	9 %	8 %
Sum Helse Nord	59 %	59 %

I tråd med regnskapsloven og Norsk regnskapsstandard har Helse Nord per 31.12.2018 en beregnet netto pensjonsforpliktelse knyttet til på 5 412 mill. kroner som ikke er resultatført. Beregnet forpliktelse er økt fra 4 765 mill. kroner per 31.12.2017.

Investering i helseforetakene er bokført etter kostmetoden i morselskapet Helse Nord RHF. Siden helseforetakene i perioder har gått med underskudd er Helse Nord RHF's investering i datterforetakene skrevet ned like mye som egenkapitalen er redusert i helseforetakene. Når helseforetakene går med overskudd bokføres dette mot tidligere års underskudd (reversering av tidligere års underskudd). Sykehusapotek Nord HF og Helse Nord IKT har ikke tidligere års underskudd som skal dekkes inn.

Styret vurderer egenkapitalen som tilfredsstillende.

Helse Nord finansierer investeringer i hovedsak med egen likviditet og lån fra HOD. I 2018 er det tatt opp ytterligere langsiktige lån på 278,4 mill. kroner, inklusive kapitaliserte renter på lån under opptrekk. Langsiktig lånegjeld til Helse- og omsorgsdepartementet per 31.12.18 er kr 3 704 mill. kroner. Hele saldoen er nedbetalingslån med nedbetalingstid på 20-25 år. Det er fastrente på 74 % av lånegjelden i ytterligere 1-10 år.

Innskuddsrenten i gjeldende bankavtaler er basert på flytende rente. Samlet vurderes renterisikoen som akseptabel.

Per 31.12.2018 har Helse Nord RHF ikke tatt opp driftskreditt. Driftskredittrammen i Norges Bank var 145 mill. kroner per 31.12.18

Ut fra en samlet vurdering, med hovedvekt på at Helse Nord eies av staten, anses den samlede finansielle risikoen å være lav.

Felleseide helseforetak er regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Akkumulert overskudd er ført mot fond for vurderingsforskjeller. Fondet utgjør 28,7 mill. kroner per 31.12.2018.

Likviditetsbeholdningen er redusert med 787 mill. kroner i 2018. Dette er tråd med investeringsplanen hvor planlagte høye investeringer i 2018 og årene fremover vil redusere likviditetsreserven. Likviditetsreserven utgjorde 720 mill. kroner per 31.12.2018. Arbeidskapitalen er redusert med 576 mill. kroner i 2018, og er negativ med - 1 335 mill. kroner per 31.12.18.

Foretaksgruppens inntekter kommer i hovedsak fra eier, og andre offentlige aktører. Risiko for tap er dermed liten. Avsetning for tap på fordringer per 31.12.18 utgjør 15,8 mill. kroner. Endring i tapsavsetning og konstaterte tap er totalt kostnadsført med kr 11,0 mill. kroner i 2018.

6. Økonomisk drift

Helseforetaksgruppen

For å legge til rette for videreutvikling av Helse Nord og realisering av planlagte investeringer fastsatte Styret for Helse Nord RHF et resultatkrav på 276 mill. kroner i 2018.

Årsresultat (mill. kroner)	Regnskap 2018	Justert budsjett 2018	Regnskap 2017
Årsresultat	204,6	276,0	382,7
Eiers resultatmål	0,0	0,0	0,0
Avvik fra eiers resultatmål	204,6	276,0	382,7

Foretaksgruppen Helse Nord har et resultat som er 204,6 mill. kroner bedre enn resultatkravet fra Helse- og omsorgsdepartementet, men om lag 71,4 mill. kroner lavere enn justert budsjett.

Helse Nord RHF

Helse Nord RHF har et overskudd på 258,1 mill. kroner, før nedskrivning av verdi av datterforetak på 66,2 mill. kroner. Inkludert nedskrivningen viser regnskapet et overskudd på kr 191,9 mill. kroner.

Helseforetakene

Resultat per helseforetak sett sammen med styringsmålene:

Resultat 2018 per HF (mill. kroner)	Resultat	Budsjett	Avvik
Helse Nord RHF (før nedskriv. verdi datterforetak)	258,1	186,0	72,1
Helse Nord IKT	5,8	0,0	5,8
Finnmarkssykehuset	-18,0	24,0	-42,0
Universitetssykehuset Nord-Norge	-48,1	40,0	-88,1
Nordlandssykehuset	-31,9	5,0	-36,9
Helgelandssykehuset	31,7	20,0	11,7
Sykehusapotek Nord	6,9	1,0	5,9
Sum	204,6	276,0	-71,4

Det vises til de enkelte helseforetaks beretninger.

7. Investeringer

Helse Nord har hatt positivt driftsresultat siden 2009. Dette gir grunnlaget for framtidige investeringer. I tillegg til store byggeprosjekter som pågår og planlegges, investeres det betydelig i medisinsk utstyr og IKT.

Investeringsbudsjettet for 2018 var på 1 411 mill. kroner. I tillegg kommer ubrukt investeringsbudsjett fra 2017 og tidligere, på 1 174 mill. kroner. Det er gjennomført investeringer i 2018 på 2 028 mill. kroner inkludert egenkapitalinnskudd i KLP¹.

Det har vært stor byggeaktivitet i Helse Nord i 2018. Den omfattende byggingen og renoveringen ved Nordlandssykehuset Bodø er i siste fase med renovasjon av A/B-fløyen. Fløy A ble tatt i bruk i 2018, mens renovering av fløy B forventes ferdigstilt i 2020.

I løpet av 2018 ble Finnmarkssykehuset Kirkenes og A-fløy og PET-senter ved UNN tatt i bruk. Bygging av klinikk Alta og Samisk helsepark i Karasjok pågår og forventes ferdigstilt høsten 2019.

Planleggingen av nye UNN Narvik og Finnmarkssykehuset Hammerfest har pågått i 2018 og forprosjekter forventes ferdigstilt i 2019. Prosjektet Helgelandssykehuset 2025 har jobbet videre med utredninger av lokalisering og avgrensning av alternativer i 2018.

¹ Kommunal landspensjonskasse

8. Arbeidsmiljø m.m.

I Helse Nord RHF's administrasjon (inkl. SKDE og FIKS) var det 102 årsverk i 2018, tilsvarende som i 2017.

Sykefraværet i RHF-ets administrasjon var på 2,5 % i 2018 mot 5,3 % i 2017.

Ingen arbeidsrelaterte skader eller ulykker er registrert siste år i Helse Nord RHF.

Helseforetaksgruppen hadde i 2018 gjennomsnittlig 13 995 årsverk mot 13 838 årsverk i 2017.

Helse Nord RHF og helseforetakene i Helse Nord deltar i den årlige nasjonale medarbeiderundersøkningen ForBedring. Undersøkelsen kartlegger ulike sider ved arbeidsmiljø, pasienttrygghetskultur og HMS (helse, miljø og sikkerhet), som kan ha sammenheng med risiko for uønskede hendelser, eller virke negativt på tjenestens kvalitet og medarbeidernes helse og engasjement.

For arbeidsrelaterte skader og ulykker i foretaksgruppen vises det til helseforetakenes egne årsberetninger.

9. Likestilling

Helse Nord RHF

Styret har i 2018 bestått av seks kvinner og fire menn. Helse Nord RHF's ledelse har i 2018 bestått av fire kvinner og tre menn. Kvinneandelen av ansatte i Helse Nord RHF er 50 %.

Helseforetaksgruppen

Helse Nord har generelt en stor andel kvinner i styrene og i toppledelsen. Halvparten av styremedlemmene er kvinner. 3 av 7 styreledere i 2018 er kvinner. 57 % av toppledelsen i Helse Nord RHF er kvinner. På underliggende ledelsesnivå samlet er kvinneandelen 51 %.

I hele foretaksgruppen er kjønnsfordelingen stabil hvor ca. 70 % er kvinner.

10. Diskriminering

Rekruttering skal skje i samsvar med WHO's internasjonale kode for etisk rekruttering av helsepersonell.

11. Tilgjengelighet

Arbeid for å bedre tilgjengeligheten for bl.a. bevegelseshemmede i eksisterende bygg bygger på standarden *NS 11001 Universell utforming av byggverk*. TEK 10 gjelder også for pågående byggeprosjekter. TEK 17 blir gjort gjeldende for prosjekter under planlegging. I tillegg er det stilt strengere krav på enkelte områder i tråd med en uoffisiell veileder for universell tilgjengelighet «*Bra for alle – nødvendig for noen*». Regionalt Brukerutvalg vil i 2018 komme med forslag til justeringer av universell tilgjengelighet som ønskes hensyntatt i planlegging av bygg ut over det som vil gjelde i TEK 17.

12. Ytre miljø

Helse Nord påvirker det ytre miljø begrenset i forhold til avfall, renhold og elektrisk kraft. Energi brukes til oppvarming, belysning, prosess og drift i leide kontorlokaler. Avfall kildesorteres og håndteres gjennom kommunal avfallsordning. Den mest omfattende påvirkning er knyttet til ansattes reisevirksomhet.

Helse Nord RHF har innført miljøledelse og samtlige helseforetak i foretaksgruppen er miljøsertifisert etter ISO 14001-2015. Miljøledelsessystemet er dokumentert i kvalitetssystemet og inngår i ledelsens årlige gjennomgang av hele virksomheten.

Helse Nord er medlem av Grønt punkt og Initiativ for etisk handel.

13. Redegjørelse som gir grunnlag for å vurdere foretakets fremtidige utvikling

Helse Nord har et kostnads- og aktivitetsnivå som er i samsvar med tilgjengelige ressurser i 2018.

Realisering av planlagte utbyggingsprosjekter og finansiering av dem, representerer en betydelig utfordring både i planlegging og realøkonomisk. Foretaksgruppen er avhengig av overskudd i driften i årene fremover for å kunne fortsette utviklingen av tjenestetilbudet, og å fornye og utvikle sykehusenes infrastruktur. Dette krever endringsledelse og forbedringsarbeid.

Helseforetakene

For ytterligere informasjon vises det til helseforetakenes egne beretninger.

14. Resultatdisponering

Styret innstiller overfor foretaksmøte at årsresultatet 2018 for Helse Nord RHF disponeres slik:

Overført til fond for vurderingsforskjeller	kr	35 862
Overført til annen egenkapital	kr	191 853 544
Sum overføringer	kr	191 889 406

For foretaksgruppen var overskuddet kroner 204 573 203.

Bodø, 27. mars 2019

Renate Larsen
Styreleder

Inger Lise Strøm
Nestleder

Beate Rahka-Knutsen
Styremedlem

Fredrik Sund
Styremedlem

Kari Jørgensen
Styremedlem

Kari B. Sandnes
Styremedlem

Sissel Alterskjær
Styremedlem

Svenn Are Jenssen
Styremedlem

Tom Børje Eriksen
Styremedlem

Tom Erik Forså
Styremedlem

Lars Vorland
Adm. direktør

Helse Nord RHF

Årsregnskap 2018

Resultatregnskap

Helse Nord RHF

(Beløp i 1.000 NOK)

Foretaksgruppen

2017	2018	NOTE	DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	2018	2017
11 878 481	12 252 745	3	Basisramme	12 252 745	11 878 481
3 899 459	4 039 384	3	Aktivitetsbasert inntekt	4 450 410	4 266 492
516 321	464 073	3	Annen driftsinntekt	892 647	964 094
16 294 260	16 756 201	2	Sum driftsinntekter	17 595 802	17 109 067
15 597 632	16 046 020	4	Kjøp av helsetjenester	2 299 961	2 192 848
1	0	5	Varekostnad	1 598 821	1 545 537
107 473	111 820	6/7	Lønn og annen personalkostnad	10 171 131	9 863 512
11 940	10 778	10	Ordinære avskrivninger	772 483	706 643
289	0	10	Nedskrivninger	1 019	45 273
335 626	371 419	8	Annen driftskostnad	2 540 337	2 394 100
16 052 961	16 540 037	2	Sum driftskostnader	17 383 753	16 747 912
241 299	216 164		Driftsresultat	212 049	361 155
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER					
106 168	92 214	9	Finansinntekt	30 294	46 070
82 556	-66 178	11	Netto nedskrivning verdi datterforetak	0	0
-54 458	-50 311	9	Annen finanskostnad	-37 793	-24 286
134 266	-24 275		Netto finansresultat	-7 499	21 785
375 564	191 889		Resultat før skattekostnad	204 550	382 939
0	0	28	Skattekostnad på ordinært resultat	-23	275
375 564	191 889	18	ÅRSRESULTAT	204 573	382 664
OVERFØRINGER					
-1 199	36	17	Overført fond for vurderingsforskjeller	36	-1 199
376 763	191 854	17	Overført annen egenkapital	204 537	383 863
375 564	191 889		Sum overføringer	204 573	382 664

Balanse pr 31. desember

Helse Nord RHF		(Beløp i 1.000 NOK)		Foretaksgruppen	
2017	2018	NOTE	EIEDELER	2018	2017
			Anleggsmidler		
			Immaterielle driftsmidler		
38 068	36 605	10	Immaterielle eiendeler	404 465	457 302
87 840	141 751	10	Prosjekt under utvikling	172 107	128 059
<u>125 908</u>	<u>178 356</u>		Sum immaterielle eiendeler	<u>576 572</u>	<u>585 361</u>
			Varige driftsmidler		
0	0	10	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	8 358 703	7 648 439
3 222	2 656	10	Medisinskteknisk utstyr, inventar, transportmidler og lignende	1 325 888	1 350 250
0	0	10	Anlegg under utførelse	5 169 192	4 770 082
<u>3 222</u>	<u>2 656</u>		Sum varige driftsmidler	<u>14 853 783</u>	<u>13 768 770</u>
			Finansielle anleggsmidler		
7 885 011	7 818 833	11	Investering i datterforetak	0	0
49 945	49 980	12	Investering i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	50 480	50 445
2 840	3 293	13	Investering i andre aksjer og andeler	619 550	558 692
5 296 273	5 960 617	14/22	Andre finansielle anleggsmidler	11 757	11 883
654	0	7	Pensjonsmidler	325 817	388 046
<u>13 234 722</u>	<u>13 832 723</u>		Sum finansielle anleggsmidler	<u>1 007 604</u>	<u>1 009 066</u>
<u>13 363 852</u>	<u>14 013 736</u>		Sum anleggsmidler	<u>16 437 960</u>	<u>15 363 198</u>
			Omløpsmidler		
0	0	5	Varer	179 522	163 851
			Fordringer		
836 029	813 385	22	Fordringer på selskap i samme konsern	0	0
287 420	346 078	15	Fordringer	793 970	744 281
<u>1 123 449</u>	<u>1 159 463</u>		Sum fordringer	<u>793 970</u>	<u>744 281</u>
1 384 480	580 006	16	Bankinnskudd, kontanter o.l.	950 605	1 737 985
<u>2 507 929</u>	<u>1 739 469</u>		Sum omløpsmidler	<u>1 924 096</u>	<u>2 646 117</u>
<u>15 871 782</u>	<u>15 753 205</u>		SUM EIEDELER	<u>18 362 056</u>	<u>18 009 315</u>

Balanse pr 31. desember

Helse Nord RHF		(Beløp i 1.000 NOK)		Foretaksgruppen	
2017	2018	NOTE	EGENKAPITAL OG GJELD	2018	2017
			Egenkapital		
			Innskutt egenkapital		
100	100	17	Foretakskapital	100	100
<u>7 920 950</u>	<u>7 920 950</u>	17	Annen innskutt egenkapital	<u>7 920 950</u>	<u>7 920 950</u>
<u>7 921 050</u>	<u>7 921 050</u>		Sum innskutt egenkapital	<u>7 921 050</u>	<u>7 921 050</u>
			Opptjent egenkapital		
28 713	28 749	17	Fond for vurderingsforskjeller	28 749	28 713
<u>2 540 759</u>	<u>2 732 612</u>	17	Annen egenkapital	<u>2 803 799</u>	<u>2 599 262</u>
<u>2 569 472</u>	<u>2 761 362</u>		Sum opptjent egenkapital	<u>2 832 549</u>	<u>2 627 975</u>
10 490 522	10 682 411		Sum egenkapital	10 753 598	10 549 025
			Gjeld		
			Avsetning for forpliktelser		
13 871	14 195	7	Pensjonsforpliktelser	150 398	264 186
0	0	28	Utsatt skatt	149	172
0	0	19	Andre avsetninger for forpliktelser	<u>396 073</u>	<u>387 521</u>
<u>13 871</u>	<u>14 195</u>		Sum avsetninger for forpliktelser	<u>546 621</u>	<u>651 879</u>
			Annen langsiktig gjeld		
3 586 600	3 704 085	20	Gjeld til Helse- og omsorgsdepartementet	3 704 085	3 586 600
0	0	20	Øvrig langsiktig gjeld	<u>98 788</u>	<u>0</u>
<u>3 586 600</u>	<u>3 704 085</u>		Sum annen langsiktig gjeld	<u>3 802 873</u>	<u>3 586 600</u>
<u>3 600 471</u>	<u>3 718 280</u>		Sum langsiktige forpl. og annen gjeld	<u>4 349 493</u>	<u>4 238 479</u>
			Kortsiktig gjeld		
0	0		Driftskreditt	0	0
0	0	28	Betalbar skatt	0	0
10 530	18 012		Skyldige offentlige avgifter	492 712	435 600
1 397 544	937 942	22	Gjeld til selskap i samme konsern	0	0
<u>372 715</u>	<u>396 559</u>	21	Annen kortsiktig gjeld	<u>2 766 252</u>	<u>2 786 211</u>
<u>1 780 789</u>	<u>1 352 513</u>		Sum kortsiktig gjeld	<u>3 258 964</u>	<u>3 221 811</u>
5 381 260	5 070 793		Sum gjeld	7 608 457	7 460 290
15 871 782	15 753 205		SUM EGENKAPITAL OG GJELD	18 362 056	18 009 315

Bodø, 27. mars 2019

Renate Larsen
Styreleder

Inger Lise Strøm
Nestleder

Beate Ranka-Knutsen
Styremedlem

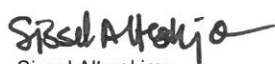
Fredrik Sund
Styremedlem

Kari Jørgensen
Styremedlem

Kari B. Sandnes
Styremedlem

Sissel Alterskjær
Styremedlem

Svenn Are Jenssen
Styremedlem

Tom Børje Eriksen
Styremedlem

Tom Erik Forså
Styremedlem

Lars Vorland
Adm. Direktør

Kontantstrømoppstilling

Helse Nord RHF

(Beløp i 1.000 NOK)

Foretaksgruppen

2017	2018	Note	KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:	2018	2017
375 564	191 889	17	Årsresultat før skatt	204 550	382 939
0	0	28	Skatteutbetalinger	0	-814
0	0		Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	20 014	-1 089
11 940	10 778	10	Ordinære avskrivninger	772 483	706 643
289	0	10	Nedskrivninger varige driftsmidler	1 019	45 273
-81 356	66 141		Øvrige resultatposter uten kontanteffekt	-37	1 295
-22 371	-36 014	26	Endring i omløpsmidler	-65 360	-29 029
352 302	-428 276	26	Endring i kortsiktig gjeld	37 153	85 861
			Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordninger	-51 559	717 191
<u>4 366</u>	<u>978</u>	7		<u>-51 559</u>	<u>717 191</u>
640 735	-194 504		Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	918 264	1 908 270
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:					
37 661	14 416		Innbetalinger ved salg av driftsmidler	97 091	3 520
-64 865	-77 076	10	Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler	-1 966 830	-1 951 088
91 787	138 657	14	Innbetalinger av avdrag på utlån	3 127	2 977
-774 260	-803 000	14	Utbetalinger ved utlån	-3 000	-1 260
2 924	0		Innbetalinger ved salg av finansielle eiendeler	0	2 924
-1 829	-454	13	Utbetalinger ved kjøp av finansielle eiendeler	-60 857	-59 165
<u>-708 583</u>	<u>-727 457</u>		Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	<u>-1 930 470</u>	<u>-2 002 092</u>
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:					
575 686	278 421	20	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	278 421	575 686
-148 620	-160 935	20	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-161 354	-148 620
0	0		Ekstraordinær nedbetaling av langsiktig gjeld	0	0
-715 706	0		Endring driftskreditt	0	-715 706
0	0	19/20	Endring øvrige langsiktige forpliktelser	107 759	-12 032
-6 992	0		Endring foretakskapital med kontanteffekt	0	0
<u>-295 632</u>	<u>117 486</u>		Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	<u>224 826</u>	<u>-300 672</u>
-363 480	-804 474	1	Netto endring i likviditetsbeholdning	-787 380	-394 494
<u>1 747 961</u>	<u>1 384 480</u>	1	Likviditetsbeholdning pr 01.01.	<u>1 737 985</u>	<u>2 132 479</u>
1 384 480	580 006	1/16/22	Beholdning av bankinnskudd, kontanter o.l. pr 31.12.	950 605	1 737 985
3 000	145 000		Ubenyttet driftskredittramme	145 000	3 000
<u>1 383 035</u>	<u>720 322</u>	16	Likviditetsreserve pr 31.12 1)	<u>721 865</u>	<u>1 384 593</u>
<u>3 000</u>	<u>145 000</u>		Innvilget driftskredittramme pr 31.12	<u>145 000</u>	<u>3 000</u>

1) Likviditetsreserve består av ubenyttet driftskredittramme og bankinnskudd og kontanter som ikke er bundet

Note 1 Regnskapsprinsipper

Generelt om regnskapet

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger, og er avlagt i samsvar med regnskapslov og god regnskapsskikk i Norge gjeldende pr 31. desember 2018.

Årsregnskapet er basert på de grunnleggende prinsipper om historisk kost, sammenlignbarhet, kongruens, forsiktighet og fortsatt drift. Transaksjoner regnskapsføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter resultatføres når de er opptjent og kostnader sammenstilles med opptjente inntekter. Når faktiske tall ikke er tilgjengelige på tidspunkt for regnskapsavleggelsen, tilsier god regnskapsskikk at ledelsen beregner et best mulig estimat for bruk i resultatregnskap og balanse. Det kan fremkomme avvik mellom estimerte og faktiske tall.

Ved anvendelse av regnskapsprinsipper og presentasjon av transaksjoner og andre forhold, legges det vekt på økonomiske realiteter, ikke bare juridisk form. Betingede tap som er sannsynlige og kvantifiserbare, kostnadsføres. Tallene i notene er avstemt mot selskapets resultat- og balanse.

Andre generelle forhold

Helse Nord RHF ble stiftet 17.08.2001 i forbindelse med at staten overtok ansvaret for spesialisthelsetjenesten fra fylkeskommunene. 01.01.02 overførte staten formuesposisjonene knyttet til spesialisthelsetjenesten i helseregion nord til Helse Nord RHF. Virksomheten er regulert av lov om helseforetak m.m.

Virksomhetsoverføringen har skjedd som et ting-innskudd og transaksjonsprinsippet er lagt til grunn. Dette innebærer at virkelige verdier pr. overdragelsestidspunktet er lagt til grunn for verdsettelsen av innskutte eiendeler.

Helseforetakene er non-profit-virksomheter. Eier har stilt krav om resultatmessig balanse i driften, men ikke krav til avkastning på innskutt kapital. Bruksverdi representerer derfor virkelig verdi for anleggsmidler.

I åpningsbalansen, er bruksverdien satt til gjenanskaffelseskost. For bygg og tomter, er gjenanskaffelsesverdi basert på takster utarbeidet av uavhengige tekniske miljøer høsten 2001. I gjenanskaffelsesverdien, er det tatt hensyn til slit og elde, teknisk og funksjonell standard etc. Også for andre anleggsmidler er gjenanskaffelseskost beregnet.

For overførte anleggsmidler der det pr. 01.01.02 var kjent at disse ikke ville være i bruk eller kun ville være i bruk en begrenset periode i fremtiden, er det gjort fradrag i åpningsbalansen.

Det følger av Helseforetakslovens § 31- 33 at det er restriksjoner med hensyn til foretakets muligheter til å avhende faste eiendommer, avhende sykehusvirksomhet samt mulighet for optak av lån, garantier og pantstillelser.

Alle beløp i resultat, balanse, kontantstrøm og noter er oppgitt i 1 000 NOK hvis ikke annet er oppgitt.

Prinsipper for konsolidering

Helse Nord RHF er morselskap i foretaksgruppen Helse Nord. I tillegg til Helse Nord RHF består foretaksgruppen av Finnmarkssykehuset HF, Universitetssykehuset Nord-Norge HF, Nordlandssykehuset HF, Helgelandssykehuset HF, Sykehusapotek Nord HF og Helse Nord IKT HF.

Regnskapet for foretaksgruppen er utarbeidet som om gruppen var en økonomisk enhet. Interne transaksjoner, fordringer og gjeld er eliminerte i foretaksgruppens regnskap.

Alle bevilgninger fra Helse- og omsorgsdepartementet resultatføres i morselskapet.

Regnskapsprinsipper for vesentlige regnskapsposter

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Eiendeler/gjeld som knytter seg til varekretsløpet og poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, er klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld. Vurdering av omløpsmidler/kortsiktig gjeld skjer til laveste/høyeste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Virkelig verdi er definert som antatt fremtidig salgspris redusert med forventede salgskostnader. Andre eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Vurdering av anleggsmidler skjer til anskaffelseskost. Anleggsmidler som forringes avskrives. Dersom det finner sted en verdiendring som ikke er forbigående, foretas en nedskrivning av anleggsmidlet.

Inntektsføringstidspunkt

Behandlingsrelaterte inntekter regnskapsføres i den periode behandlingen har funnet sted. Basisramme inntektsføres i den perioden den mottas. Øvrig inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring skjer følgelig normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester. Driftsinntektene er fratrukket merverdiavgift, rabatter, bonuser og fakturerte fraktkostnader.

Kostnadsføringstidspunkt / sammenstilling

Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

Andre driftsinntekter (-kostnader)

Vesentlige inntekter og kostnader som ikke har sammenheng med den ordinære virksomheten, klassifiseres som andre driftsinntekter og -kostnader.

Immaterielle eiendeler

Utgifter forbundet med forskning og utvikling kostnadsføres løpende som følge av at sammenhengen mellom utgifter til forskning og eventuelle framtidige inntekter er uklar. Andre immaterielle eiendeler som forventes å gi framtidige inntekter aktiveres. Avskrivninger beregnes lineært over eiendelenes økonomiske levetid.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Dersom den virkelige verdien av et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi,

og dette skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående, skrives driftsmidlet ned til virkelig verdi.

Utgifter forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir løpende kostnadsført.

Utgifter ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, aktiveres. Driftsmidler som erstattes, kostnadsføres.

Et driftsmiddel anses som varig dersom det har en viss økonomisk levetid, samt en vesentlig kostpris. Renter som knytter seg til anlegg under oppføring blir aktivert som en del av kostprisen. Ved større byggeprosjekter balanseføres utgifter fra og med det tidspunktet det er sannsynlig at byggeprosjektet blir gjennomført.

Leieavtaler

Leieavtaler vurderes som operasjonell eller finansiell leasing etter en konkret vurdering. Finansielle leieavtaler er balanseført til kostpris og som langsiktig gjeld, og avskrives over eiendelens levetid.

Avskrivninger

Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris. Tilsvarende prinsipper legges til grunn for immaterielle eiendeler. For bygninger blir det ved beregningen av årlige avskrivninger lagt til grunn en dekomponering hvor de ulike bygningsdelene avskrives over forskjellig levetid. Avskrivningene er klassifisert som ordinære driftskostnader. Balanseført leasing avskrives i henhold til plan, og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Finansielle eiendeler

Datterselskap

Med datterselskap menes annet foretak der helseforetaket normalt har en eierandel på over 50%, hvor investeringen er av langvarig og strategisk karakter og hvor helseforetaket har bestemmende innflytelse. Datterselskap er i selskapsregnskapet balanseført til anskaffelseskost, korrigert for verdifall som ikke antas å være forbigående. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er tilstede.

Felleskontrollerte virksomheter

Helse Nord RHF eier 6 helseforetak sammen med Helse Midt-Norge RHF, Helse Vest RHF og Helse Sør-Øst RHF. De felleseide helseforetakene er å betrakte som felleskontrollerte virksomheter og eierandelene er tatt inn i regnskapet etter egenkapitalmetoden.

Behandling av tilknyttede selskap

Tilknyttede selskap, eid av helseforetak i Helse Nord, er tatt inn i regnskapet etter egenkapitalmetoden.

Egenkapitalinnskudd i KLP

Egenkapitalinnskudd i KLP er verdsatt til kostpris. Det er normalt inn- og utbetalinger som påvirker størrelsen på innskuddet, men det blir nedskrevet til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden under andre finansposter.

Finansplasseringer

Andre investeringer i aksjer og andeler, klassifisert som anleggsmidler, vurderes til laveste av kostpris og virkelig verdi.

Investeringer i aksjer og andeler, klassifisert som omløpsmidler, vurderes til laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og markedsverdi.

Varelager og varekostnad

Beholdninger av varer vurderes til det laveste av gjennomsnittlig innkjøpspris og antatt salgspris. Kostpris for innkjøpte varer er innkjøpspris. Årets varekostnad består av kostpris brukte/solgte varer med tillegg av nedskrivning i samsvar med god regnskapsskikk pr. årsslutt.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventede tap.

Pensjon

Pensjonsordninger behandles regnskapsmessig i overensstemmelse med Norsk regnskapsstandard for pensjonskostnader. Foretaksgruppen følger oppdatert veiledning om pensjonsforutsetninger fra Norsk Regnskapsstiftelse, justert for foretaksspesifikke forhold. Benyttede parametere framgår av note om pensjoner.

Selskapet har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser, kalt ytelsesplaner. Pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang, osv.

Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser på underfinansierte ordninger er balanseført som avsetning for forpliktelser, mens netto pensjonsmidler på overfinansierte ordninger er balanseført som langsiktig fordringer.

Endringer i forpliktelsen som skyldes endringer i pensjonsplanene, eller estimatavvik, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid hvis avvikene overstiger 10% av brutto pensjonsforpliktelse/pensjonsmidler.

Netto pensjonskostnad, som er brutto pensjonskostnad fratrukket estimert avkastning på pensjonsmidlene, korrigert for fordelt virkning av endringer i estimater og pensjonsplaner, klassifiseres som ordinær driftskostnad, og er presentert sammen med lønn og andre ytelser.

Skatt

Helse Nord's hovedvirksomheter er ikke skattepliktig. Helse Nord er kun skattepliktig for publikumsavdelingen ved Sykehusapotek Nord.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet og nettoført. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres oppføres netto i balansen.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med forfallsdato kortere enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Omarbeidelse av sammenligningstall

Aktivitetstall for polikliniske opphold, DRG-poeng og utskrevne pasienter i note 3 inkluderer aktivitet hos private institusjoner og avtalespesialister med avtale med Helse Nord RHF fra og med 2018. Sammenligningstall for 2017 er omarbeidet.

Sammenligningstall i note 2 og 4 er korrigeret fra avlagt årsregnskap 2017.

Tall for pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse i balanseoppstillingen og note 7 er korrigeret for 2017. Pensjonsmidlene og pensjonsforpliktelsen er økt med 137,4 mill. kroner sammenlignet med avlagt regnskap for 2017.

Tall for langsiktige forpliktelser som forfaller senere enn 5 år i note 20 er korrigeret for 2017.

Konsernregnskapet kan lastes ned elektronisk fra www.helse-nord.no

Note 2 Virksomhetsinformasjon

Driftsinntekter pr virksomhetsområde

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
968 885	952 898	Somatiske tjenester	11 809 208	11 651 388
114 606	117 732	Psykisk helsevern voksne	2 123 030	1 982 254
1 164	0	Psykisk helsevern barn og unge	544 230	516 295
99 823	136 536	Tverrfaglig spesialisert behandling for rusmisbrukere	479 524	428 177
661 082	737 532	Annet	2 639 810	2 530 952
14 448 699	14 811 503	Overføringer til datterforetak		
16 294 260	16 756 201	Sum driftsinntekter	17 595 802	17 109 067

Driftskostnader pr virksomhetsområde

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
731 559	778 219	Somatiske tjenester	11 913 454	11 415 348
114 490	116 377	Psykisk helsevern voksne	1 938 560	1 875 448
573	1 274	Psykisk helsevern barn og unge	524 598	522 715
103 915	139 192	Tverrfaglig spesialisert behandling for rusmisbrukere	457 054	478 142
653 726	693 471	Annet	2 550 086	2 456 260
14 448 699	14 811 503	Kjøp av helsetjenester fra datterforetak	0	0
16 052 961	16 540 037	Sum driftskostnader	17 383 753	16 747 912

Driftsinntekter benevnt "Overføring til datterforetak" tilsvarer det regionale helseforetakets andel av inntekter fra eier / staten som benyttes til finansiering av datterforetakenes oppgaver innenfor spesialisthelsetjenesten. RHF-ets overføring til datterforetakene kostnadsføres som kjøp av helsetjenester fra datterforetak. Andre ordinære kjøp fra datterforetakene inngår ikke i denne posten.

Virksomhetsområdet benevnt "Annet" omfatter i hovedsak kostnader og inntekter knyttet til ambulansse, pasientreiser, administrativ virksomhet ved Helse Nord, samt kostnader vedrørende aktivitet som ikke er en del av spesialisthelsetjenesten.

Driftsinntekter fordelt på geografi

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
16 294 260	16 756 201	Helse Nord RHF sitt opptaksområde	17 490 550	17 012 530
0	0	Resten av landet	73 835	68 090
0	0	Utlandet	31 417	28 447
16 294 260	16 756 201	Sum driftsinntekter	17 595 802	17 109 067

Note 3 Inntekter

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
		Basisramme		
11 878 481	12 252 745	Basisramme	12 252 745	11 878 481
		Aktivitetsbasert inntekt		
3 034 702	3 290 828	Behandling av egne pasienter i egen region	3 290 828	3 034 702
279 088	269 747	Behandling av egne pasienter i andre regioner	269 747	279 088
124 462	93 498	Behandling av andre pasienter i egen region	113 658	105 076
459 474	383 507	Poliklinikk, laboratorie og radiologi	672 723	738 619
0	0	Utskrivningsklare pasienter	43 528	43 527
1 734	1 805	Andre aktivitetsbaserte inntekter	59 926	65 481
3 899 459	4 039 384	Sum aktivitetsbasert inntekt	4 450 410	4 266 492
		Annen driftsinntekt		
48 618	39 900	Kvalitetsbasert finansiering	39 900	48 618
64 646	7 300	Øremerkede tilskudd til "raskere tilbake"	7 300	64 646
166 975	181 194	Øremerkede tilskudd til andre formål	269 942	168 391
3 238	2 236	Inntektsførte investeringstilskudd	2 236	3 238
0	0	Driftsinntekter apotekene 1)	112 363	132 520
232 844	233 443	Andre driftsinntekter	460 907	546 681
516 321	464 073	Sum annen driftsinntekt	892 647	964 094
16 294 260	16 756 201	Sum driftsinntekter	17 595 802	17 109 067

1) I regnskapet for foretaksgruppen er salg fra Sykehusapotek Nord til foretak i Helse Nord eliminert. Totale driftsinntekter for Sykehusapotek Nord er kr 505 021 299 i 2018 og kr 495 829 425 i 2017.

Aktivitetstall

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
		Aktivitetstall somatikk		
620	818	Antall DRG poeng iht. "sørge for" - ansvaret	155 159	149 533
0	0	Antall DRG poeng iht. eieransvaret	143 979	137 187
126 895	131 045	Antall polikliniske konsultasjoner	648 886	630 934
		Aktivitetstall psykisk helsevern for barn og unge		
0	0	Antall utskrevne pasienter fra døgnbehandling	402	441
961	1 197	Antall polikliniske opphold	70 306	65 193
0	0	DRG-poeng iht. eieransvaret	25 911	24 458
		Aktivitetstall psykisk helsevern for voksne		
528	534	Antall utskrevne pasienter fra døgnbehandling	6 219	6 457
32 914	33 091	Antall polikliniske opphold	180 560	177 869
190	108	DRG-poeng iht. eieransvaret	20 492	19 532
		Aktivitetstall tverrfaglig spesialisert behandling for rusmisbrukere		
374	435	Antall utskrevne pasienter fra døgnbehandling	1 415	1 754
0	0	Antall polikliniske opphold	18 664	17 511
0	0	DRG-poeng iht. eieransvaret	2 195	841

Aktivitetstallene inkluderer ikke aktivitet finansiert øremerkede midler/særskilt finansiering, herunder "Raskere tilbake". Aktivitetstallene inkluderer pasienter behandlet hos private som har avtaler med Helse Nord RHF.

Note 4 Kjøp av helsetjenester

Sum kjøp av helsetjenester består av følgende:

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
130 698	126 756	Kjøp fra offentlige helseinstitusjoner somatikk	650 745	661 450
374 947	382 194	Kjøp fra private helseinstitusjoner somatikk	452 899	449 892
13 415	19 203	Kjøp fra utlandet somatikk	19 216	13 415
12 665	9 207	Kjøp fra offentlige helseinstitusjoner psykiatri	46 494	48 089
82 163	87 771	Kjøp fra private helseinstitusjoner psykiatri	133 003	112 142
904	2 884	Kjøp fra offentlige helseinstitusjoner rus	10 807	4 132
102 595	136 233	Kjøp fra private helseinstitusjoner rus	143 510	141 308
717 388	764 247	Sum gjestepasientkostnader	1 456 673	1 430 429
0	0	Innleie av helsepersonell fra vikarbyrå	261 208	228 884
368 546	403 759	Kjøp av luftambulansetjenester	403 759	368 546
0	0	Kjøp av ambulansetjenester	66 571	67 618
62 980	66 511	Andre kjøp av helsetjenester (herunder avtalespesialister)	111 751	97 370
431 526	470 270	Sum kjøp av andre helsetjenester	843 289	762 418
14 448 719	14 811 503	RHF-ets kjøp av helsetjenester fra datterforetakene	0	0
15 597 632	16 046 020	Sum kjøp av helsetjenester	2 299 961	2 192 848

Note 5 Varer

Varekostnad

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
0	0	Legemidler	379 734	343 791
0	0	Medisinske forbruksvarer	669 655	638 510
1	0	Andre varekostnader til eget forbruk	132 599	140 375
0	0	Innkjøpte varer for videresalg	416 834	422 861
0	0	Beholdningsendring varer i arbeid og ferdig tilvirkede varer	0	0
1	0	Sum varekostnad	1 598 821	1 545 537

Valelager

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018		31.12.2018	31.12.2017
0	0	Råvarer	0	0
0	0	Varer i arbeid	0	0
0	0	Ferdigvarer	0	0
0	0	Handelsvarer	24 610	23 996
0	0	Sum lager til videresalg	24 610	23 996
0	0	Varebeholdning til eget bruk	154 912	139 855
0	0	Sum varebeholdning	179 522	163 851

0	0	Kostpris	179 522	163 851
0	0	Nedskrivning for verdifall	0	0
0	0	Bokført verdi 31.12	179 522	163 851

Note 6 Lønn og andre godtgjørelser

Lønnskostnader mm.

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
85 628	90 431	Lønninger	8 274 888	7 820 602
6 694	7 072	Arbeidsgiveravgift	496 648	492 289
14 994	14 009	Pensjonskostnader inkl. arbeidsgiveravgift av pensjon	1 332 039	1 462 775
7 719	6 960	Andre ytelser	115 461	135 082
-7 562	-6 652	Balansført lønn egne ansatte	-47 904	-47 235
107 473	111 820	Lønnskostnader	10 171 131	9 863 512

122	122	Gjennomsnittlig antall ansatte	17 931	17 668
102	102	Gjennomsnittlig antall årsverk	13 995	13 838

Lønn til administrerende direktør (i 1000 kroner)

Navn	Tittel	Lønn	Pensjon	Andre godtgj	Sum	Tjenesteperiode	Ansettelsesperiode	Ytelser fra andre foretak i foretaksgr.	
								Lønn	Pensj. og andre godtgj.
Lars Vorland	Adm. direktør	2 050	165	160	2 375	1.1-31.12	1.1-31.12		

Adm. direktør har ikke avtale om etterlønn.

Lønn til ledende personell (i 1000 kroner)

Navn	Tittel	Lønn	Pensjon	Andre godtgj	Sum	Tjenesteperiode	Ansettelsesperiode	Ytelser fra andre foretak i foretaksgr.	
								Lønn	Pensj. og andre godtgj.
Anne May Knudsen	Kommunikasjonsdirektør	1 282	271	5	1 559	01.01-31.12	01.01-31.12		
Siv Høymork	Kvalitets- og forskningsdirektør	1 623	347	172	2 142	01.01-31.12	01.01-31.12		
Geir Tollåli	Fagdirektør	1 616	258	5	1 879	01.01-31.12	01.01-31.12		
Kristian I. Fanghol	Direktør	1 264	193	8	1 464	01.01-31.12	01.01-31.12		
Hilde Rolandsen	Eierdirektør	1 685	339	5	2 029	01.01-31.12	01.01-31.12		
Karin Paulke	Stabsdirektør	1 318	300	5	1 623	01.01-31.12	01.01-31.12		

I tillegg til lønn opptjener Geir Tollåli og Siv Høymork studie- og oppdateringspermisjon.

Adm. direktør og ledergruppen har ordinære pensjonsbetingelser via KLP og har ingen avtaler om tilleggspensjon.

Godtgjørelse til styret (i 1000 kr)

2017	2018	
1 478	1 461	Styrehonorer og annen godtgjørelse til styrets medlemmer
251	263	Herav honorar og godtgjørelse til styrets leder

Godtgjørelse til styrets medlemmer (i 1000 kr)

Navn	Tittel	Styre-honorar	Honorar til revisjons-utvalg	Lønn	Andr. godtgjør.	Sum	Tjenesteperiode	Ytelser fra andre foretak i foretaksgr.	
								Hon./lønn	Andre godtgj.
Marianne Telle	Styreleder	97				97	01.01-14.05		
Renate Larsen	Styreleder	39				39	08.11-31.12		
Inger Lise Strøm	Nestleder	218	34			252	01.01-31.12		
Beate Rahka-Knutson	Styremedlem	123				123	16.01-31.12		
Arnfinn Sundsfjord	Styremedlem	4	1			5	01.01-15.01	569	
Svenn Are Jenssen	Styremedlem	128				128	01.01-31.12		
Jonny Jernsletten	Styremedlem	4				4	01.01-15.01		
Tom Erik Forså	Styremedlem	123	14			137	16.01-31.12		
Tom Børje Eriksen	Styremedlem	123				123	16.01-31.12		
Fredrik Sund	Styremedlem	128				128	01.01-31.12	1 350	1
Kari Jørgensen	Styremedlem	128	17			145	01.01-31.12		
Kari B Sandnes	Styremedlem	128				128	01.01-31.12	500	5
Sissel Alterskjær	Styremedlem	128	17			145	01.01-31.12	563	11
Ann-Mari Jenssen	Styre-/varamedlem	10				10	01.01-31.12	520	11
Sum		1 379	83	0	0	1 461			

Inger Lise Strøm var fungerende styreleder i perioden 14.05.18-8.11.18.

Revisjonshonorar

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
156	180	Lovpålagt revisjon	1 078	1 160
0	38	Utvidet revisjon	190	185
8	25	Andre attestasjonstjenester	204	229
0	53	Skatte- og avgiftsrådgivning	56	10
50	57	Andre tjenester utenfor revisjon	57	66
214	353	Sum honorarer	1 586	1 650
230	180	Honorar til revisor i henhold til inngått avtale	980	1 060

Revisjonshonorar er eksklusiv merverdiavgift

Utvidet revisjon består av:

0	38	Gjennomgang byggeprosjekter/ utvidede kontroller	190	185
---	----	--	-----	-----

Andre tjenester utenfor revisjon består hovedsaklig av:

50	57	Deltakelse på møter	57	66
----	----	---------------------	----	----

Erklæring om ledernes ansettelsesvilkår

Helse Nord RHF definerer personer i stillingene adm. direktør, fagdirektør, eierdirektør, kommunikasjonsdirektør, direktør, kvalitets- og forskningsdirektør og stabsdirektør som ledende ansatte.

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i 2018

Lønn og godtgjørelse til adm. direktør er behandlet og fastsatt av styret i styresak 111-2018.

Lønn og godtgjørelse for øvrige ledende ansatte er fastsatt administrativt.

Helse Nord RHF har i 2018 hatt som målsetting å tilby ledende ansatte konkurransedyktige arbeidsvilkår. Lederlønnspolitikken i det foregående regnskapsår har bygget på de samme prinsipper som beskrevet overfor.

Lønningene til ledergruppens medlemmer ble i 2018 justert som følger:

Adm. direktør	fra kr. 2 034 000 til kr. 2 082 000	tilsvarende 2,4 %
Eierdirektør	fra kr. 1 629 782 til kr. 1 668 897	tilsvarende 2,4 %
Fagdirektør	fra kr. 1 562 747 til kr. 1 600 253	tilsvarende 2,4 %
Kvalitets- og forsknings	fra kr. 1 562 747 til kr. 1 600 253	tilsvarende 2,4 %
Direktør	fra kr. 1 236 237 til kr. 1 265 907	tilsvarende 2,4 %
Kom. direktør	fra kr. 1 242 600 til kr. 1 287 422	tilsvarende 3,6 %
Stabsdirektør	fra kr. 1 261 447 til kr. 1 306 722	tilsvarende 3,6 %

Lønnjusteringen til ledergruppen gjelder fra 1. januar, med unntak av adm. direktør som gjelder fra 1. juli.

Helse Nord RHF har fulgt opp Statens retningslinjer for ledernes ansettelsesvilkår i underliggende helseforetak knyttet til behandling av årsregnskap. I note til regnskapene er erklæring om ledernes ansettelsesvilkår inntatt. Erklæringen er gitt tilslutning til i foretaksmøtene.

Styret i Helse Nord RHF mener at lønspolitikken i 2018 i foretaksgruppen har vært i tråd med de statlige retningslinjene.

Retningslinjer for 2019

Til grunn for Helse Nord RHF sine retningslinjer ligger blant annet generelle retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper (fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet med virkning fra 13.2.2015) hvor hovedprinsippet er at lederlønningene i foretaket skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper/foretak. Foretaket skal bidra til moderasjon i lederlønningene.

Fastsettelse av basislønn

Ved fastsettelse av basislønn skal følgende kriterier legges til grunn:

- Lønnsutviklingen i Helse Nord generelt
- Lønnsutviklingen i sammenlignbare stillinger
- Resultatvurderinger i forhold til de mål og krav styret har satt

Naturalytelser

Ytelser vurderes med utgangspunkt i hva som er behovet for utøvelsen av stillingen, dog begrenset til å gjelde:

- Mobiltelefonordning i henhold til foretakets bestemmelse
- Hjemmekontor i tråd med virksomhetens bestemmelser
- Ordinære forsikringsordninger i henhold til lov og avtaler
- Eventuelt avisabonnement

Videre vurderes firmabil basert på behov og som en del av de totale lønsvilkårene.

Pensjonsordning

Ledende ansatte skal være omfattet av offentlig tjenstepensjon på lik linje med andre ansattes vilkår i foretaket. Det vil si gjennom ordinær løsning i KLP. Det er ikke anledning til å inngå avtale om pensjon ut over ordinære vilkår gjennom KLP.

Sluttvederlag

Ved fastsettelse av sluttvederlag gjelder følgende prinsipper:

- Avtale om sluttvederlag kan inngås for inntil 12 måneders avtalt lønn.
- Til fradrag i sluttvederlag kommer andre inntekter oppbeåret i perioden.
- Sluttvederlag gis kun når det oppstår situasjoner av slik karakter at styret av hensyn til virksomhetens videre drift beslutter at den ledende ansatte må avslutte sitt ansettelsesforhold og fratruke sin stilling umiddelbart. Avtale om sluttvederlag er betinget av at den ledende ansatte fraskriver seg bestemmelsene om oppsigelsesvern.

Variable godtgjørelser eller særskilte ytelser som kommer i tillegg til basislønn

Det finnes ikke variable elementer i selskapets godtgjørelse til ledende ansatte.

Note 7 Pensjon

Helse Nord RHF		Pensjonsforpliktelse	Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018		31.12.2018	31.12.2017
180 710	206 752	Brutto påløpte pensjonsforpliktelse	27 969 450	26 209 016
-146 443	-166 411	Pensjonsmidler	-23 028 200	-21 829 265
34 268	40 340	Netto pensjonsforpliktelse	4 941 250	4 379 751
2 707	3 187	Arbeidsgiveravgift på netto pensjonsforpliktelse	294 851	261 400
-23 757	-29 332	Ikke res ført tap/ (gev) av estimat- og planavvik inkl aga	-5 411 521	-4 765 011
13 218	14 195	Netto balanseført forpl. (-midler) inkl. aga.	-175 419	-123 860
13 871	14 195	herav balanseført netto pensjonsforpl. inkl. aga.	150 398	264 186
-654	0	herav balanseført netto pensjonsmidl. inkl. aga.	-325 817	-388 046

Helse Nord RHF		Spesifikasjon av pensjonskostnad	Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
12 910	13 440	Nåverdi av opptjente pensjonsrettigheter i året	1 266 968	1 171 825
4 401	4 640	Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	652 209	655 305
17 311	18 079	Årets brutto pensjonskostnad	1 919 178	1 827 130
-4 698	-6 204	Forventet avkastning på pensjonsmidler	-908 127	-731 759
660	689	Administrasjonskostnader	76 328	73 542
13 273	12 565	Netto pensjonskostnad inkl. adm. kost	1 087 378	1 168 913
1 049	993	Aga netto pensjonskostnad inkl. adm.kost	65 994	70 729
580	366	Resultatført aktuarielt tap (gevinst)	161 247	203 139
93	85	Resultatført aga av aktuarielt tap (gevinst)	16 210	18 529
0	0	Resultatført planendring	0	0
0	0	Resultatført andel aktuarielt tap (gevinst) v/avk.	0	0
0	0	Resultatført andel av nettoforpliktelse v/avk.	0	0
0	0	Ekstraordinære kostnader	0	0
14 994	14 009	Årets netto pensjonskostnad	1 330 829	1 461 310
0	0	Andre pensjonskostnader	1 210	1 465
14 994	14 009	Sum pensjonskostnader	1 332 039	1 462 775

Pensjonsmidler - Premiefond

Brutto pensjonsmidler inkluderer premiefond med følgende beløp og bevegelser i løpet av regnskapsåret:

Helse Nord RHF		Spesifikasjon av premiefond	Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
4 307	3 988	Saldo pr 1.1	809 147	1 185 036
1 681	2 102	Tilført premiefond	224 965	279 291
-2 000	-3 000	Uttak fra premiefond	-365 032	-655 180
3 988	3 090	Saldo pr 31.12.	669 080	809 147

Helse Nord RHF		Økonomiske forutsetninger	Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
2,40 %	2,60 %	Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %
4,10 %	4,30 %	Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,30 %	4,10 %
2,50 %	2,75 %	Årlig lønnsregulering	2,75 %	2,50 %
2,25 %	2,50 %	Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,50 %	2,25 %
1,48 %	1,73 %	Pensjonsregulering	1,73 %	1,48 %
107	101	Antall aktive personer med i ordningen	14 491	14 180
95	108	Antall oppsatte personer med i ordningen	21 668	20 692
26	27	Antall pensjoner med i ordningen	10 231	9 726

Foretaket har en ytelsesbasert tjenestepensjonsordning i KLP/SPK. Denne pensjonsordningen tilfredsstiller kravene i Lov om offentlig tjenestepensjon.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Foretaket har en offentlig kollektiv pensjonsordning (sikrede pensjoner) for sine ansatte, som gir en bestemt framtidig pensjonsytelse basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Pensjonsordningen dekker AFP, alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon og barnepensjon. Alderspensjonen samordnes med folketrygdens ytelser.

Opptjeningstiden for full alderspensjon er 30 år. Sammen med folketrygden gir full opptjening en alderspensjon på omkring 66 % av sluttlønn. Det opptjenes ikke pensjon for lønn over 12 G (folketrygdens grunnbeløp), det vil si at det er et tak på 12 G. Alle vedtatte endringer i den offentlige tjenstepensjonsordningen er innarbeidet i beregningene.

Pensjonskostnaden for 2018 er basert på forutsetninger i veiledning om pensjonsforpliktelser utarbeidet av Norsk regnskapsstiftelse. Det er utarbeidet et beste estimat for pensjonsforpliktelser pr. 31.12.2018 basert på de økonomiske forutsetningene som er angitt per 31.12.2018. Basert på avkastningen i KLP/SPK for 2018 er det også vist et beste estimat for pensjonsmidlene pr. 31.12.2018.

Demografiske forutsetninger

Helse Nord RHF		Anvendt dødelighetstabell	Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018		31.12.2018	31.12.2017
K 2013 BE	K 2013 BE	K 2013 BE	K 2013 BE	
15-42,5%	15-42,5%	Forventet uttakshyppighet AFP	15-42,5% 15-42,5%	

Frivillig avgang i sykepleierordningen (i %)

Alder (i år)	< 20	20-25	26-30	31-40	41-49	50-55	>55
Avgang (i %)	25	15	10	6	4	3	0

Frivillig avgang i legeordningen (i %)

Alder (i år)	< 24	24-28	29-31	32-35	36-39	40-49	50-55	>55
Avgang (i %)	40	30	20	15	10	6	4	0

Frivillig avgang i fellesordningen (i %)

Alder (i år)	< 24	24-29	30-39	40-49	50-55	>55
Avgang (i %)	25	15	7,5	5	3	0

AFP-førtidspensjoner

Foretaket / foretaksgruppen har i tillegg til ordinær offentlig tjenstepensjon også avtalefestet førtidspensjon (AFP) etter reglene for offentlig sektor. Ordningen er 100% egenfinansiert av foretakene, men blir administrert av KLP/SPK. Siden offentlig AFP er tett integrert med ordinær tjenstepensjon, inngår forpliktelsen for AFP som del av beregningen av pensjonsforpliktelsen.

Kort om ikke resultatførte estimatavvik

I samsvar med god regnskapsskikk, benytter Helse Nord reglene om "korridor" og fordeling over gjenværende opptjeningstid ved behandling av estimatavvik knyttet til pensjonsordningen. Estimatavvik utover "korridoren" resultatføres med 1/12-del.

Note 8 Andre driftskostnader

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
0	0	Pasientreiser	709 024	706 422
6 881	7 488	Bygninger og kontorlokaler	297 820	275 213
1 491	2 201	Kjøp og leie av utstyr, maskiner mv.	182 452	165 212
2 784	3 409	Reparasjon, vedlikehold og service	243 154	251 327
26 703	27 168	Konsulenttjenester	115 655	101 047
142 066	169 833	Annen ekstern tjeneste	304 027	261 389
3 850	3 225	Kontor- og kommunikasjonskostnader	100 609	107 939
0	0	Kostnader forbundet med transportmidler	32 042	31 363
16 481	16 982	Reisekostnader	183 302	181 543
1 274	948	Forsikringskostnader	8 165	8 788
97 690	97 440	Pasientskadeerstatning	109 641	104 481
36 405	42 724	Øvrige driftskostnader	254 445	199 376
335 626	371 419	Sum	2 540 337	2 394 100

Note 9 Finansposter

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
2 599	36	Resultatandel felleskontrollerte selskaper	36	2 599
67 305	72 386	Konserninterne renteinntekter	0	0
36 138	19 661	Andre renteinntekter	29 037	43 066
127	131	Andre finansinntekter	1 221	405
106 168	92 214	Sum	30 294	46 070

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
3 797	0	Resultatandel felleskontrollerte selskaper	0	3 797
0	0	Konserninterne rentekostnader	0	0
50 658	50 310	Andre rentekostnader	28 514	18 290
2	1	Andre finanskostnader	9 279	2 198
54 458	50 311	Sum	37 793	24 286

I andre rentekostnader for foretaksgruppen i 2018 inngår avktiverte byggelånsrenter med 21,848 mill kr.

Note 10 Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Helse Nord RHF

Immaterielle eiendeler	FoU	Lisenser og programvare	Prosjekt under utvikling	Sum
Anskaffelseskost 1.1.2018	-	154 850	87 840	242 690
Tilgang	-	604	76 472	77 076
Avgang virksomhetsoverdragelse	-	-	(14 416)	(14 416)
Avgang	-	-	-	-
Fra anlegg under utførelse til....	-	8 145	(8 145)	-
Anskaffelseskost 31.12.2018	-	163 599	141 751	305 350
Akk avskrivninger 31.12.2018	-	126 994	-	126 994
Akk nedskrivninger 31.12.2018	-	-	-	-
Balanseført verdi 31.12.2018	-	36 605	141 751	178 356
Årets ordinære avskrivninger	-	10 212	-	10 212
Årets nedskrivninger	-	-	-	-

Årets balanseførte lånekostnader				
Levetider		5 år		
Avskrivningsplan		lineær		

Varige driftsmidler	Tomter, boliger og barnehager	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidler, annet inventar og utstyr	Sum
Anskaffelseskost 1.1.2018	-	-	-	-	4 768	4 768
Tilgang	-	-	-	-	-	-
Avgang virksomhetsoverdragelse	-	-	-	-	-	-
Avgang	-	-	-	-	-	-
Fra anlegg under utførelse til....	-	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12.2018	-	-	-	-	4 768	4 768
Akk avskrivninger 31.12.2018	-	-	-	-	2 112	2 112
Akk nedskrivninger 31.12.2018	-	-	-	-	-	-
Balanseført verdi 31.12.2018	-	-	-	-	2 656	2 656
Årets ordinære avskrivninger	-	-	-	-	566	566
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-

Årets balanseførte lånekostnader				
Levetider		Dekomponert		
Avskrivningsplan		lineær		3-15 år lineær

Helse Nord RHF har ingen finansielle leasingavtaler.

Leieavtaler	Tomter, boliger og barnehager	Bygninger	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidler, annet inventar og utstyr
Leiebeløp		5 799		0
Varighet		Inntil 2024		Inntil 5 år

Foretaksgruppen

Immaterielle eiendeler	FoU	Lisenser og programvare	Prosjekt under utvikling	Sum
Anskaffelseskost 1.1.2018	-	869 178	128 059	997 237
Tilgang	-	604	109 373	109 977
Omklassifisering	-	-	-	-
Avgang	-	30 834	-	30 834
Fra anlegg under utførelse til...	-	65 325	(65 325)	-
Anskaffelseskost 31.12.2018	-	904 272	172 107	1 076 380
Akk avskrivninger 31.12.2018	-	499 808	-	499 808
Akk nedskrivninger 31.12.2018	-	-	-	-
Balansført verdi 31.12.2018	-	404 465	172 107	576 572
Årets ordinære avskrivninger	-	111 677	-	111 677
Årets nedskrivninger	-	-	-	-
Årets balanserte lånekostnader	-	-	-	-
Levetid		5 år		
Avskrivningsplan		lineær		

Varige driftsmidler	Tomter, boliger og barnehager	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidler, annet inventar og utstyr	Sum
Anskaffelseskost 1.1.2018	1 104 247	12 046 674	4 770 082	2 493 299	1 109 232	21 523 534
Tilgang	-	113 076	1 598 712	68 175	76 890	1 856 854
Omklassifisering	-	-	(967)	-	967	-
Avgang	109 484	10 291	-	108 532	24 361	252 669
Fra anlegg under utførelse til...	-	1 012 353	(1 179 127)	79 889	86 885	0
Anskaffelseskost 31.12.2018	994 763	13 161 811	5 188 699	2 532 832	1 249 613	23 127 718
Akk avskrivninger 31.12.2018	72 915	5 707 588	19 508	1 662 214	794 342	8 256 566
Akk nedskrivninger 31.12.2018	7 102	10 267	-	-	-	17 368
Balansført verdi 31.12.2018	914 747	7 443 957	5 169 192	870 618	455 271	14 853 783
Årets ordinære avskrivninger	2 468	324 736	19 508	186 915	127 180	660 806
Årets nedskrivninger	600	-	-	419	-	1 019
Årets balanserte lånekostnader	-	8 010	13 838	-	-	21 848
Levetider	lineær	10-60 år	lineær	3-15 år	3-15 år	lineær
Avskrivningsplan	lineær	lineær	lineær	lineær	lineær	lineær

Finansielle leieavtaler	Tomter, boliger og barnehager	Bygninger	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidler, annet inventar og utstyr
Bokført verdi 31.12.18		98 788		
Årlige avskrivninger		1 819		
Estimert leiebeløp neste år		8 640		
Estimert leiebeløp 2 til 5 år		34 560		
Estimert leiebeløp utover 5 år		35 280		
Varighet (år)		10		

Operasjonelle leieavtaler	Tomter, boliger og barnehager	Bygninger	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidler, annet inventar og utstyr
Leiebeløp	8 463	98 811	3 950	13 498
Varighet	Løpende	Løpende	Løpende	Løpende

For store deler at gruppene "tomter og boliger" og "bygninger" er det løpende kontrakter som gjelder til de blir sagt opp.

Utgifter knyttet til forskning og utvikling blir kostnadsført i perioden de påløper, og det er derfor ikke aktivert noen slike utgifter. Det vises til note 1.

Langsiktige byggeprosjekter

Igangsatte og pågående byggeprosjekter i 2018 med en totalt kostnadsramme som overstiger 50 millioner kroner.

Investeringsprosjekt	Foretak	Akkumulert regnskap pr 31.12.18	Akkumulert regnskap pr 31.12.17	Total kostnadsramme P85	Prognose sluttsum	Planlagt tidspunkt for ferdigstillelse
Byggetrinn 2 Bodø	Nordlandssykehuset HF	3 633 640	3 170 238	3 877 000	3 877 000	2020
A-fløy Tromsø	Universitetssykehuset Nord-Norge HF	1 450 680	1 270 970	1 594 000	1 529 000	2018
UNN Narvik	Universitetssykehuset Nord-Norge HF	107 760	20 670	2 680 000	2 270 000	2023
PET-senter	Universitetssykehuset Nord-Norge HF	544 920	462 820	567 900	629 900	2018
Alta Næringsby	Finnmarkssykehuset HF	268 187	74 747	458 000	426 500	2019
Kirkenes sykehus	Finnmarkssykehuset HF	1 765 608	1 555 273	1 485 000	1 587 000	2018
Hammerfest sykehus	Finnmarkssykehuset HF	10 533	0	2 588 000	2 326 000	2024
Nødstrøm, sterilentral og renovering operasjon	Helgelandssykehuset HF	183	0	102 000	102 000	2020
Sum		7 781 510	6 554 718	13 351 900	12 747 400	

Note 11 Eierandeler i datterforetak

Andeler i datterforetak	Hovedkontor	Eierandeler	Stemmeandel	Balansef. verdi	Egenkapital	Årets resultat	Nedskrivning/ rev. nedskrivning
Finnmarksykehuset HF	Hammerfest	100 %	100 %	797 648	797 648	-17 974	-17 974
Universitetssyk. Nord-Norge HF	Tromsø	100 %	100 %	4 324 017	4 324 017	-48 054	-48 054
Nordlandssykehuset HF	Bodø	100 %	100 %	1 781 818	1 781 818	-31 897	-31 897
Helgelandssykehuset HF	Mo i Rana	100 %	100 %	863 897	863 897	31 747	31 747
Sykehusapotek Nord HF	Tromsø	100 %	100 %	1 250	63 775	6 877	0
Helse Nord IKT HF	Tromsø	100 %	100 %	50 203	58 865	5 807	0
Sum eierandeler i datterforetak				7 818 833	7 890 020	(53 494)	(66 178)

Note 12 Eierandeler i felleskontrollert virksomhet (FKV) og tilknyttet selskap (TS)

Andeler i FKV og TS	Hovedkontor	Eierandeler	Stemmeandel	Kostpris	Balansef. ø.kap på kjøpstidspunktet	Balansef. verdi 1.1	Balanseført verdi 31.12	Årets resultatandel	Årets resultat
Luftambulansetjenesten HF	Bodø	20 %	20 %	3 515	1 000	13 116	13 117	1	5
Sykehussinnskjøp HF	Vadsø	25 %	25 %	2 650	5 000	1 096	1 096	0	0
Helset. driftsorg. for nødnett HF	Gjøvik	20 %	20 %	10 600	53 000	10 798	10 815	17	84
Pasientreiser HF	Skien	20 %	20 %	3 520	7 500	17 823	17 823	0	1
Nasjonal IKT HF	Bergen	25 %	25 %	1 250	5 000	5 723	5 741	18	72
Sykehusbygg HF	Trondheim	25 %	25 %	1 250	5 000	1 387	1 387	0	0
Sum eierandeler i FKV og TS				22 785	76 500	49 945	49 980	36	163

Selskap eid av datterforetak i Helse Nord RHF

Selskap	Hovedkontor	Eierandeler	Stemmeandel	Kostpris	Balansef. ø.kap på kjøpstidspunktet	Balansef. verdi 1.1	Balanseført verdi 31.12	Årets resultatandel	Årets resultat
Kirkenes Storkjøkken AS	Kirkenes	50 %	50 %	500	1 000	500	500	0	0
Sum eierandel i selskaper eid av datterforetak				500	1 000	500	500	0	0

Helse Nord RHF		Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2017
49 945	49 980	50 480	50 445
		0	0
49 945	49 980	50 480	50 445

Note 13 Investeringer i aksjer og andeler

Helse Nord RHF		Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2017
513	513	1 175	1 175
0	0	13	13
0	0	237	237
2 327	2 781	618 124	557 267
2 840	3 293	619 550	558 693

Egenkapitalinnskudd KLP

Som gjensidig selskap har KLP dekket hoveddelen av sitt egenkapitalbehov gjennom egenkapitalinnskudd fra kundene. Bortsett fra det oppsamlede egenkapitalinnskudd finnes det egenkapital i form av et egenkapitalfond. Egenkapitalfondet er såkalt opptjent egenkapital. Det samlede egenkapitalinnskuddet i KLP kan endre seg noe fra år til år selv om det verken er tapt egenkapital eller innbetalt nye egenkapitalinnskudd. Dersom en kunde flytter sin pensjonsordning fra KLP til en annen pensjonsinnsrettning, vil kundens andel av egenkapitalinnskuddet bli tilbakebetalt. Dette er den eneste situasjon der kunden faktisk kan disponere sitt egenkapitalinnskudd.

Note 14 Andre finansielle anleggsmidler

Helse Nord RHF		Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2017
5 284 390	5 948 860		
11 883	11 757	11 757	11 883
5 296 273	5 960 617	11 757	11 883

Note 15 Fordringer og obligasjoner

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018		31.12.2018	31.12.2017
31 014	21 996	Kundefordringer	163 667	272 490
181 433	191 019	Fordring på Helse- og omsorgsdepartementet	191 019	181 433
0	0	Påløpne inntekter	19 214	35 116
74 974	133 063	Andre kortsiktige fordringer	420 070	255 242
287 420	346 078	Sum	793 970	744 281

Aldersfordeling kundefordringer

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018		31.12.2018	31.12.2017
29 752	7 043	Ikke forfalte fordringer	109 315	227 791
1 456	3 495	Forfalte fordringer 1-30 dager	19 164	16 416
-626	10 399	Forfalte fordringer 30-60 dager	18 009	4 081
0	0	Forfalte fordringer 60-90 dager	4 269	6 740
433	1 060	Forfalte fordringer over 90 dager	12 909	17 462
31 014	21 996	Kundefordringer pålydende pr. 31.12.	163 667	272 490

Tap på kundefordringer

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018		31.12.2018	31.12.2017
15	15	Avsetning for tap på kundefordringer pr. 1.1.	15 652	13 061
0	0	Årets avsetning til tap på krav	3 745	5 087
0	0	Reverserte tidligere avsetninger	-3 557	-2 496
15	15	Avsetning for tap på fordringer pr. 31.12.	15 840	15 652

15	9	Årets konstaterte tap	9 948	12 119
----	---	-----------------------	-------	--------

Årets konstaterte tap bokføres som en reduksjon av fordringer. Endring i tapsavsetning og konstaterte tap er totalt kostnadsført med kr 10 975 706 i 2018. Tap på fordringer er klassifisert som andre driftskostnader i resultatregnskapet.

Note 16 Kontanter og bankinnskudd

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018		31.12.2018	31.12.2017
4 445	4 684	Skattetrekksmidler	373 739	356 391
		Andre bundne konti		
4 445	4 684	Sum bunde kontanter og bankinnskudd	373 739	356 391
1 380 035	575 322	Bankinnskudd og kontanter som ikke er bundet	576 865	1 381 593
1 384 480	580 006	Sum kontanter og bankinnskudd	950 605	1 737 985

Trekk på konsernkontoorrdningen er klassifisert som kortsiktig gjeld i Helse Nord RHF og i foretaksgruppen.

Note 17 Egenkapital

	Foretaks- kapital	Struktur- fond	Annen innskutt egenkapital	Fond for vurderings- forskjeller	Annen egenkapital	Total egenkapital
Helse Nord RHF						
Egenkapital 31.12.2017	100	0	7 920 950	28 713	2 540 759	10 490 522
EK transaksjoner	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	0	0	0	36	191 854	191 889
Egenkapital 31.12.2018	100	0	7 920 950	28 749	2 732 612	10 682 411

	Foretaks- kapital	Struktur- fond	Annen innskutt egenkapital	Fond for vurderings- forskjeller	Annen egenkapital	Total egenkapital
Foretaksgruppen						
Egenkapital 31.12.2017	100	0	7 920 950	28 713	2 599 262	10 549 025
EK transaksjoner	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	0	0	0	36	204 537	204 573
Egenkapital 31.12.2018	100	0	7 920 950	28 749	2 803 799	10 753 598

Note 18 Eiers styringsmål

Forklaring av hvordan korrigert årsresultat fremkommer:

	2018	2017	2002-2018
Årsresultat	204 573	382 664	2 010 415
Overføring fra strukturfond			709 763
Korrigerings for endrede levetider			530 024
Korrigert resultat	204 573	382 664	3 250 202
Endrede pensjonskostnader som er blitt hensyntatt i resultatkravet	0	0	-104 500
Resultat jf økonomisk krav fra HOD	204 573	382 664	3 145 702
Resultatkrav fra HOD	0	0	-1 166 100
Avvik fra resultatkrav fra HOD	204 573	382 664	1 979 602

I perioden 2002-2010 har det vært ulike korrigeringer mellom regnskapsmessig årsresultat og det årsresultatet Helse- og omsorgsdepartementet har stilt krav til. Forskjellen utgjør i all hovedsak justeringer for at bevilgningsnivået frem til og med 2007 ikke dekket fulle regnskapsmessige avskrivninger og ulike resultatkrav knyttet til pensjonskostnader. I perioden 2002-2006 ble denne underfinansieringen håndtert gjennom å stille krav til et "korrigert resultat", mens det i 2007 ble stilt krav til et negativt regnskapsmessig årsresultat på et nivå tilsvarende korrigeringene.

De siste årene, inkludert 2012, 2013 og 2015-2017, har eier stilt krav om at foretaksgruppen skal gå i økonomisk balanse. Dette innebærer at foretaksgruppens samlede ressursbruk til både drift og investeringer skal holdes innenfor de rammer som følger av Stortingets vedtak. Det er følgelig ikke anledning til hverken regnskapsmessig underskudd eller bruk av driftskreditt utover de rammene som Stortinget har bevilget.

I 2014 var pensjonskostnadene redusert betydelig på grunn av innføring av levealdersjustering for offentlige tjenestepensjonsordninger for personer født i 1954 eller senere. Ved behandling av Prop. 23 S (2014-2015) ble basisrammen til de regionale helseforetakene for 2014 satt ned med 5 040 mill. kroner, mens den øvrige kostnadreduksjonen disponeres til å styrke foretakenes egenkapital, tilsvarende 10 100 mill. kr. Resultatkravet for 2014 ble derfor endret til et samlet positivt resultat på 10 100 mill. kr. Helse Nord's andel av dette utgjorde 1 301,1 mill. kroner.

Note 19 Avsetninger for forpliktelser

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018		31.12.2018	31.12.2017
0	0	Tariffestet utdanningspermisjon	352 533	337 193
0	0	Investeringsstikkudd	18 252	19 621
0	0	Avsetning til pasientskadeerstatning	23 185	15 671
0	0	Andre avsetninger for forpliktelser	2 103	15 037
0	0	Sum avsetning for forpliktelser	396 073	387 521
0	0	Antall leger som er omf. av ordn. med tariffestet utdanningsperm.	1 193	1 116
		Uttakstilbøyelighet	100 %	100 %

Note 20 Annen langsiktig gjeld

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
31.12.2017	31.12.2018		31.12.2018	31.12.2017
3 586 600	3 704 085	Gjeld til Helse- og omsorgsdepartementet	3 704 085	3 586 600
		Annen langsiktig gjeld	98 788	0
3 586 600	3 704 085	Sum langsiktig gjeld	3 802 873	3 586 600
1 652 139	2 727 741	Herav langsiktig gjeld med fastsatt løpetid som forfaller senere enn 5 år	2 727 741	1 652 139

Annen langsiktig gjeld gjelder finansiell leieavtale. Det vises til note 10.

Gjeld som forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsårets slutt:

Helse Nord RHF har tatt opp lån hos Helse- og omsorgsdepartementet til finansiering av investeringer. Lånene er konvertert til langsiktig lån med en løpetid beregnet som et veid gjennomsnitt av den økonomiske levetiden til de enkelte investeringene. Pr 31.12.2017 var det tatt opp lån på kr 1 223 152 000 inkludert påløpte renter, som det ikke var fastsatt løpetid for. Pr 31.12.2018 er det fastsatt løpetid for hele lånesaldoen. Lånenes løpetid er 20-25 år.

Note 21 Kortsiktig gjeld

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
61 386	98 043	Leverandørgjeld	818 693	967 837
9 260	10 497	Påløpte lønnskostnader	259 968	254 412
9 316	9 666	Påløpne feriepenger	933 965	894 127
70 451	39 550	Påløpte kostnader	301 224	249 667
222 302	238 803	Annen kortsiktig gjeld	452 402	420 168
372 715	396 559	Sum	2 766 252	2 786 211

Note 22 Mellomværende med selskap i samme foretaksgruppe

Fordringer	31.12.2018	31.12.2017
Finnmarksykehuset HF	89 393	77 302
UNN HF	13 017	9 334
Nordlandssykehuset HF	305 876	276 180
Helgelandssykehuset HF	923	4 952
Sykehusapotek Nord HF	60	45
Helse Nord IKT	404 117	468 217
Sum	813 385	836 029

Gjeld	31.12.2018	31.12.2017
Finnmarksykehuset HF	1 638	1 062
UNN HF	396 513	915 137
Nordlandssykehuset HF	6 059	1 065
Helgelandssykehuset HF	500 053	414 473
Sykehusapotek Nord HF	33 680	65 807
Helse Nord IKT	0	0
Sum	937 942	1 397 544

Alle Helseforetakene i Helse Nord er med i en konsernkontoordning i DNB og formelt er alle innskuddene i denne ordningen eid av Helse Nord RHF. I årsregnskapet er derfor alle innskudd og trekk på konti som er med i konsernkontoordningen satt som mellomværende med Helse Nord RHF.

Fordringer som forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsårets slutt

Helse Nord RHF har gitt følgende lån til finansiering av investeringer:

Finnmarkssykehuset HF:

Lånesaldo og avdragsprofil	Pr. 31.12.2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024-
Lån Kirkenes sykehus	1 121 280	46 720	46 720	46 720	46 720	46 720	887 680
Lån Alta/Karasjok	400 000		16 000	16 000	16 000	16 000	336 000
Sum	1 521 280	46 720	62 720	62 720	62 720	62 720	1 223 680

Universitetssykehuset Nord Norge HF:

Lånesaldo og avdragsprofil	Pr. 31.12.2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024-
Lån A-fløy	575 000	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000	460 000
Lån PET-senter	370 000	14 800	14 800	14 800	14 800	14 800	296 000
Sum	945 000	37 800	37 800	37 800	37 800	37 800	756 000

Nordlandssykehuset HF:

Lånesaldo og avdragsprofil	Pr. 31.12.2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024-
Lån Vesterålen	698 400	37 700	37 700	37 700	37 700	37 700	509 900
Lån Bodø	2 784 180	123 410	143 410	143 410	143 410	143 410	2 087 130
Sum	3 482 580	161 110	181 110	181 110	181 110	181 110	2 597 030

Avdragsprofil	Pr. 31.12.2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024-
Sum interne lån	5 948 860	245 630	281 630	281 630	281 630	281 630	4 576 710

Note 23 Nærstående parter

Helse Nord RHF's nærstående er definert i regnskapslovens § 7-30b og regnskapsforskriftens § 7-30b-1. Vesentlige transaksjoner med nærstående parter framgår i denne og andre noter i årsregnskapet.

Ytelser til ledende ansatte er omtalt i note 6, og mellomværende med konsernselskaper er omtalt i notene 14 og 22.

Helse Nord RHF mottar det vesentligste av sine inntekter fra eier, det vil si Staten v/Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). HOD er også eier av de andre regionale helseforetakene.

Transaksjoner med andre regionale helseforetak er i hovedsak knyttet til oppgjør for gjestepasienter. Det vil si pasienter bosatt i Nord-Norge og som på grunn av midlertidig opphold, fritt sykehusvalg eller manglende kompetanse eller kapasitet i egne foretak får behandling i helseforetak utenfor Nord-Norge eller private sykehus andre helseregioner har avtale med. Helse Nord's kjøp fra andre regioner innen dette området utgjorde 700 mill kroner i 2018 mot 705 mill kroner i 2017, tilsvarende salg utgjorde 74 mill kroner i 2018 mot 68 mill kroner i 2017. Det vesentligste av gjestepasientoppjøret er basert av avtalte beregningsmåter for prising. Andre transaksjoner med de andre helseregionene er i hovedsak knyttet til felles prosjekter, delvis initiert av eier.

Det vesentligste av transaksjoner i foretaksgruppen er Helse Nord RHF's overføringer av tilskudd og aktivitetsbaserte inntekter til datterforetakene. Ordinært kjøp og salg mellom foretak i Helse Nord i 2018 utgjorde om lag 1088 mill kroner. Sykehusapotek Nord sitt salg til øvrige helseforetak utgjør om lag 36 % av dette, mens Helse Nord IKT sitt salg til øvrige enheter utgjorde om lag 55 %. Den viktigste transaksjonen med felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskaper er kjøp fra Luftambulansetjenesten HF med 399 mill kr.

Alle foretak i foretaksgruppen har gjennomført en kartlegging og dokumentasjon av styremedlemmers og ledende ansattes verv som kan tenkes å komme i konflikt med relasjoner foretakene har til andre aktører. Helseregionen er blant annet underlagt lov om offentlige anskaffelser. Helseforetakene har rutiner som skal bidra til å sikre at ansatte som er ansvarlig for, eller har innflytelse på inngåelse av vesentlige innkjøps- og/eller salgsavtaler ikke sitter med verv eller har andre relasjoner til leverandører eller kunder mv som kan tenkes å komme i konflikt deres rolle i foretakene.

Note 24 Universiteter og høyskolors bruksrett

Undervisning er en sentral del av helseforetakets virksomhet. Dette innebærer at Helse Nord plikter å stille nødvendig areal mv til disposisjon for universiteter og høyskoler. Rettighetene er knyttet til areal vedr. kontor, undervisningsrom og forskning. UIT-Norges Arktiske Universitet har disponeringsrett på til sammen 3113 m2 ved Universitetssykehuset Nord-Norge. Videre har Universitetssykehuset Nord-Norge disponeringsrett på til sammen 599 m2 ved UIT-Norges Arktiske Universitet.

Ved Finnmarkssykehuset HF og NLSH HF's institusjoner gis det bruksrett til medisinerutdanning, sykepleierutdanning og andre profesjoner innen helse. Denne undervisningsretten er ikke knyttet til bestemte arealer og heller ikke formalisert juridisk som en forpliktelse utover det som vil følge av pålagt undervisningsansvar som departementet til enhver tid måtte pålegge foretaket.

Note 25 Pantstillelser og garantiforpliktelser

Helse Nord RHF har ingen pantstillelser eller garantiforpliktelser.

Note 26 Sammenslåtte poster i kontantstrømoppstillingen

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
		Endring i varelager	-15 670	35 786
-27 815	22 644	Endring i fordring på selskap i samme konsern		
5 445	-58 658	Endring i øvrige fordringer	-49 689	-64 815
-22 371	-36 014	Sum endring i omløpsmidler	-65 360	-29 029
		Endring i skyldige offentlige avgifter	57 112	-37 793
12 598	7 482	Endring i kortsiktig gjeld til selskap i samme konsern		
411 678	-459 602	Endring i annen kortsiktig gjeld	-19 959	123 654
-71 975	23 844			
352 302	-428 276	Sum endring i kortsiktig gjeld	37 153	85 861

Note 27 Forskning og utvikling

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
27 751	7 356	Øremerkede tilskudd fra eier til forskning	64 704	83 432
29 818	43 185	Basisramme fra eier til forskning	243 308	214 803
897	1 590	Andre inntekter til forskning og utvikling	30 265	38 774
58 466	52 131	Sum inntekter til forskning	338 277	337 009
		Øremerkede tilskudd fra eier til utvikling	351	0
0	0	Andre inntekter til utvikling	832	3 779
2 311	1 400	Basisramme til utvikling	36 286	41 184
20 077	12 508			
22 388	13 908	Sum inntekter til utvikling	37 470	44 963
80 854	66 039	Sum inntekter til forskning og utvikling	375 747	381 972

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
58 013	51 659	Kostnader til forskning - somatikk	304 576	306 251
453	472	Kostnader til forskning - psykisk helsevern	31 554	28 726
0	0	Kostnader til forskning - TSB	2 147	2 032
0	0	Kostnader til forskning - annet	0	0
58 466	52 131	Sum kostnader til forskning	338 277	337 009
		Kostnader til utvikling - somatikk	31 755	37 785
22 388	13 908	Kostnader til utvikling - psykisk helsevern	3 543	4 944
0	0	Kostnader til utvikling - TSB	2 173	2 234
0	0	Kostnader til utvikling - annet	0	0
22 388	13 908	Sum kostnader til utvikling	37 470	44 963
80 854	66 039	Sum kostnader til forskning og utvikling	375 747	381 972

Helse Nord RHF			Foretaksgruppen	
2017	2018		2018	2017
0	0	Antall avlagte doktorgrader	31	19
15	14	Antall publiserte artikler	456	479
3	3	Antall årsverk forskning	244	246
20	13	Antall årsverk utvikling	37	41

Note 28 Skatt

	Foretaksgruppen	
	31.12.2018	31.12.2017
Midlertidige forskjeller		
Anleggsmidler	1 187	1 034
Omløpsmidler	-159	-159
Avsetninger for forpliktelser	1 986	1 104
Netto midlertidige forskjeller	3 013	1 979
Underskudd til framføring	-2 336	-1 230
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel i balanse	677	749
Utsatt skatt (utsatt skattefordel)	149	172
Utsatt skatt (utsatt skattefordel)	149	172

Årets skattekostnad på ordinært resultat framkommer slik:	Foretaksgruppen	
	2018	2017
Grunnlag for betalbar skatt		
Resultat før skatt	204 550	346 946
Resultat ikke skattepliktig virksomhet	204 622	345 852
Resultat før skattekostnad	-72	1 094
Grunnlag for årets skattekostnad	-72	1 094
Endring i midlertidige forskjeller	-1 034	-325
Skattepliktig inntekt	-1 107	769
Bruk av framførbart underskudd	0	-769
Grunnlag for betalbar skatt	-1 107	0
Skatt av grunnlag for betalbar skatt	0	0
Endring i utsatt skatt	-23	255
For lite/for mye avsatt i fjor		20
Sum skattekostnad på ordinært resultat	-23	275
Spesifikasjon av skattekostnad		
23 % Skatt av resultat før skatt	0	263
22 % skatt av endring i utsatt skatt	-23	
Korrigerings av skattekostnad	0	12
Beregnet skattekostnad	-23	275

Note 29 Betingede utfall

Finnmarkssykehuset HF er i tvist med en av hovedentreprenørene for Kirkenes Sykehus, Cadolto Fertiggebäude. Sykehuset ble tatt i bruk november 2018. Finnmarkssykehuset HF har fremmet erstatningskrav og Cadolto har fremmet motkrav. Forholdene er ikke bokført i regnskapet per 31.12.18.

Helse Nord RHF er ikke kjent med andre forhold som kan ha vesentlig innvirkning på regnskapet for det regionale helseforetaket eller foretaksgruppen ut over de avsetninger som er foretatt i regnskapet per 31.12.2018

Uavhengig revisors beretning

Til foretaksrådet i Helse Nord RHF

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Helse Nord RHF sitt årsregnskap.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none">• Foretaksregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og• Konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none">• Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter• Gir foretaksregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Helse Nord RHF per 31. desember 2018 og av foretakets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge• Gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Helse Nord RHF per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
---	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at annen informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til foretakets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bodø, 4. april 2019

BDO AS

Stein Erik Sæther
statsautorisert revisor